

Handläggare, telefon
Anna-Lena Eriksson, 0926-74003

Regeringskansliet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remissier.hl@regeringskansliet.se

Yttrande " Remiss av den parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande SOU 2017:1"

Föreligger begäran om yttrande från regeringskansliet " Remiss av den parlamentariska landsbygds kommitténs slutbetänkande SOU 2017:1":

"Regeringen beslutade den 25 juni 2015 att tillsätta en parlamentarisk Kommitté med uppdrag att lämna förslag till en sammanhållen Politik för långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges landsbygd. Kommittén har antagit namnet Parlamentariska landsbygdskommittén. I mars 2015 överlämnade kommittén delbetänkandet På väg mot en ny politik för Sveriges landsbygder-landsbygdernas utveckling, möjligheter och utmaningar (SOU2016:26). Kommittén överlämnar härmed sitt slutbetänkande För Sveriges landsbygder -en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU2017:1). Sista svarsdatum på Remiss avseende utredning slutbetänkande För Sveriges landsbygder- en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU2017:1) skall vara regeringskansliet tillhanda senast onsdagen den 22 mars 2017."

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2017-03-20 § 31 beslutade efter inkomna yttrande att inge ett gemensamt remissvar efter inkomna remisser till kommunen se bilaga 1.

Överkalix kommun 2017-03-21

Anna-Lena Eriksson
kommunsekreterare

Au § 31

Dnr 54-2017

Remiss av den parlamentariska landsbygds kommitténs slutbetänkande SOU 2017:1.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

- Inge remissvar av parlamentariska landsbygds kommitténs slutbetänkande SOU2017:1 till regeringskansliet
- Uppdra till Anna-Lena Eriksson, kommunsekreterare att utforma remissvar efter kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2017-03-20 § 31
- Förklara paragrafen omedelbart justerad

Bakgrund

Föreligger ”Remiss av den parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande SOU 2017:1”, se Dnr 54-2017

Regeringen beslutade den 25 juni 2015 att tillsätta en parlamentarisk Kommitté med uppdrag att lämna förslag till en sammanhållen Politik för långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges landsbygd. Kommittén har antagit namnet Parlamentariska landsbygdskommittén. I mars 2015 överlämnade kommittén delbetänkandet På väg mot en ny politik för Sveriges landsbygder-landsbygdernas utveckling, möjligheter och utmaningar (SOU2016:26).

Kommittén överlämnar härmed sitt slutbetänkande För Sveriges landsbygder -en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU2017:1). Sista svarsdatum på Remiss avseende utredning slutbetänkande För Sveriges landsbygder- en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU2017:1) skall vara regeringskansliet tillhanda senast onsdagen den 22 mars 2017.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har berett inkomna remisser och beslutat inge ett gemensamt förslag till regeringskansliet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

- Slutgiltigt yttrande skall vara kommunkansliet tillhanda senast 15 mars 2017

Justerares signatur

- Remissvar behandlas under kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde 20 mars 2017

Beslutsunderlag

1. Skrivelse, 2017-01-25, se Dnr 54-2017
2. Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 2017-03-06 § 20
3. Skrivelse, 2017-03-20, se Dnr 54-2017
4. Skrivelse, 2017-03-20, se Dnr 54-2017

Protokollsutdrag till:

- Framtid Överkalix
- Socialdemokraterna Överkalix
- Regeringskansliet

Gemensamt Remissvar från kommunstyrelsens arbetsutskott i Överkalix kommun avseende ” Remiss av den parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande SOU 2017:1”

Vi välkomnar att Landsbygdskommittén har genomlyst och analyserat problematiken i den glest befolkade landsbygden och att man lägger konkreta förslag för en sammanhållen politik för landsbygdenas utveckling de kommande 30 åren.

Förutsatt att detta leder till konkreta och genomförda förslag kan detta slutbetänkande bidra till att vända den negativa trend vi sett för landsbygden de senaste 60 åren.

Näringslivspolitikerna behöver stärkas och här är det viktigt för näringsidkare och företag att kunna få lös kapital för att kunna utveckla och starta verksamheter. De åtgärder som föreslås är en bra bit på vägen. Här har vi mött på stora problem i vårt geografiska område där företagare med riktigt bra och hållbara idéer inte haft möjlighet till finansiering och tvingats att etablera sig i redan expansiva orter, företag som idag kunnat vara motorer i vårt näringsliv.

Paketet för näringslivet i kommuner med extra stora utmaningar har många positiva incitament.

En infrastruktur som säkerställer person och godstransporter är ett måste. Bra och säkra vägar är ett måste. För vår del är E 10 av största vikt och här krävs det resurser som gör vägen säkrare att färdas på och kan säkerställa att gods kommer fram i tid och inte medför problem som gör att företag inte kan etablera sig på de orter som berörs. En kortare sträcka är planlagd att rustas upp och bli 1+2 väg men det behövs på fler sträckor än de som finns föreslagna idag.

En viktig fråga för Överkalix är det enskilda vägnätet. Här ser vi att det i en framtid kommer behövas ett större ekonomiskt statligt ansvar.

Kompetensförsörjning är en viktig fråga redan nu i vår kommun och kommer att bli en än större utmaning inom en snar framtid. Här är det viktigt att säkerställa att utbildning finns tillgänglig i hela vårt land. Avskrivning av studieskulder skulle kunna säkerställa tillgängligheten av högre utbildad arbetskraft.

Särskilda landsbygdslån för att bygga egna hem och hyresrätter med mera skulle utan tvekan kunna bidra till att det byggs mer i landsbygden.

Vår bedömning är att ovanstående skulle ge en än större effekt tillsammans med reformering och en generös tillämpning av regelverket för strandnära bebyggelse.

Arbetsförmedlingens planerade nedläggning av lokalkontor stoppas och det är absolut nödvändigt att de fortsatt finns tillgängliga. I framtiden tror vi att arbetsförmedlingens roll

behöver förändras då vi redan idag ser en kompetensbrist inom de flesta yrkeskategorier och arbetsförmedlingens roll bör än mer syfta till att stimulera människor till omskolning och utbildningar som behövs på de specifika orterna. Mer vägledning i framtiden med en närmare dialog med näringslivet.

Att utlokalisera statliga tjänster till arbetsmarknadsmässigt utsatta FA-regioner är ett intressant förslag. Detta måste bli av och är ett tydligt tecken från staten att man har ambitioner på att hela landet ska leva.

Vår kommun har likt många andra kommuner genom årtionden tappat många hundra arbetstillfällen. Förr var staten en naturlig del av kommunen och producerade enorma mängder med arbetstillfällen inom skogsnäringen med Domänverket som motor, inom polisen, Televerket och vattenfall med mera men sedan 80 talet och framåt har vi utarmas på statliga tjänster.

Detta är till del en följd av förändringar på arbetsmarknaden, genom tex digitalisering, effektivisering och omorganisering.

Detta är någonting vi nu kan framhålla till vår fördel. Digitaliseringen är ett faktum i centralorten. Detta möjliggör uppkopplingskrävande etableringar.

Vid omorganisation/omlokalisering av statliga arbetsplatser har vi de relativt låga lokalkostnaderna, möjlighet till goda reseförbindelser via flyg på plussidan (anknytning under förutsättning att ovan nämnda satsning på vägnätet kommer till stånd).

När det gäller utlokaliseringar samt etableringar är det av största vikt att det förs en nära dialog mellan staten och FA-regionen/kommunen angående kompetensförsörjning, bostäder etc. Det är en grundpelare för framgångsrika och långsiktiga etableringar som skulle bidra till landet som helhet.

Ett bra exempel på regional etablering utanför stadsområdena är Länstrafiken Norrbotten. Man har sitt huvudkontor, bedriver kundtjänst, sjuktransportplanering mm. På Länstrafiken arbetar det idag ca 35 personer. Detta har genom åren varit, och är, en viktig arbetsplats med möjligheter till rörelse inom verksamheten.

Med en utökad branschbredd ser vi större möjligheter till tandemrekryteringar till orten.

Summering

De 75 punkter man föreslår från kommittén är ett steg i rätt riktning och man påvisar en intention att hela landet ska ges lika förutsättningar att utvecklas.

Intentionen var initialt att detta svar skulle koncentreras till ett fåtal av de punkter vi anser är av störst vikt. Det lät sig dock inte göras i den formen då vi ser att det ena är avhängigt av det andra. Dock har vi ändå valt en begränsning för att fokusera på ett antal av dem. Politiskt genomförda förslag inom de nedanstående punkterna i detta dokument anser vi har möjlighet att tippa vågskålen, inte till vår fördel men dock som verkningsfulla instrument för att förändra den geografiska samhällsstrukturen till en mer jämlik nivå.

Sänkningen av arbetsgivare/ egenavgifter:

Särskilda åtgärder riktade till de 23 kommunerna. Kommittén har identifierat en möjlig finansiering på cirka 500 miljoner kronor som kan avsättas i näringspolitiska och tillväxtfrämjande åtgärder i ett riktat paket. Det kan exempelvis handla om åtgärder som prövats i Norge i form av ytterligare sänkta arbetsgivar- och egenavgifter och avskrivning av studieskulder.

Här ser vi att en initial arbetsgivar/egenavgift på 0 % som på sikt uppgår till högst 50% är önskvärd för att ge effekt.

Vi har skickliga entreprenörer och fina företag. Till stor del en till femmansföretag. Företagarnas utmaning är många gånger det låga kundunderlaget (den kritiska massan utslaget på areal). Småföretagare tenderar att tveka inför anställningar och väljer många gånger att lägga in fler egentimmar framför att ta den ekonomiska risken.

En sänkning av personalkostnader skulle vara ett gott incitament att anställa.

Det skulle också vara ett incitament att etablera företag på orten.

Tveksamt är dock om de identifierade 500 miljonerna räcker till för ett tillräckligt kraftfullt genomförande.

Kommittén rekommenderar att 10 000 tjänster vid statliga myndigheter i Stockholms FA-region under en 5 till 7-årsperiod omlokaliseras till FA-regioner i behov av statliga arbetstillfällen.

Ett intressant förslag. Vi ser inte ett självändamål i att statlig administration är lokaliserad till huvudstadsregionen. Se utförligare resonemang ovan.

Kompetensförsörjning

Universitet och högskolor ges i uppdrag att öka tillgängligheten till högre utbildning i hela landet.

Regeringen utreder om det ska bli möjligt att minska studie-skulden för de som bor och är yrkesaktiva i de 23 kommunerna med extra stora utmaningar.

Regeringen uppmärksammar kravet om villkorad finansiering av platserna till yrkesvux i de glesta och mycket glesta kommunerna i landsbygderna.

Redan idag har näringsliv samt offentlig sektor problem vid rekrytering av ett flertal yrkesgrupper. Det är inte en arbetskraftsbrist som återfinns bara inom en kategori, vi ser med tydlighet att det spänner över hela arbetsmarknaden.

Att möjligheter till distansutbildning utvecklas och breddas är essentiellt för kompetensförsörjningen.

Naturligtvis inom universitets- och högskoleutbildningen för att skapa möjligheten till en akademisk utbildning utan att behöva flytta men även inom yrkesvux för att bättre kunna möta Överkalix behov av yrkeskompetens.

Vad som inte nämns i slutbetänkandet och som är en viktig del för Överkalix är gymnasieutbildningen. Då vi har bedömt att vi har ett för lågt eget elevunderlag inom kommunen är gymnasieeleverna hänvisade till utbildningar utanför Överkalix. Detta medför, bortsett från höga interkommunala avgifter för kommunen, antingen en daglig pendlingssträcka eller ett behov av inackordering på annan ort. Bostadsanskaffning för elev på annan ort är en utmaning för familjerna med hänvisning till bostadsbrist. Om man lyckas medför det, trots inackorderingsbidrag, utökade kostnader på enskilda.

En minskning av studieskulder enligt kommitténs förslag tror vi kan ha väldigt god effekt vid rekryteringar och även vara en morot till vidareutbildning. Det är ett förslag som, tillsammans med punkt 10 skulle ge en bra och även snabb effekt i Överkalix.

Samhällsplanering och bostadsbyggande

Regeringen tar initiativ till att begränsa och precisera riksintressenas areal med syfte att underlätta landsbygdernas utveckling.

Regeringen säkerställer att reformeringen av strandskyddsbestämmelserna får avsedd effekt.

Detta bör vara möjlig att genomföra inom kort. En fråga som länge legat som en surdeg. Efter reformering av strandskyddsbestämmelsen kan vi konstatera att det tvärtom intention snarare blivit snårigare.

Nuvarande regelverk samt tillämpningen av detta är ett stort hinder både för enskilda och vid samhällsplaneringen i stort. Om det är någonting vi har väldigt gott om är det strandlägen som tyvärr idag stor oanvända.

Regeringen gör en översyn av va-lagstiftningen i syfte att underlätta bostadsbyggandet och åtgärdandet av icke godkända avlopp i landsbygderna.

Även detta är ett förslag som vi anser kunna gå relativt fort att genomlysas. Att samma regelverk gäller för avloppshantering i glesbygd och stad är orimligt då miljöpåverkan inte är jämförbar.

Regeringen utreder om långivning till boende i landsbygderna underlättas genom införandet av särskilda landsbygdslån för byggande av egna hem, hyresrätter, ägarlägenheter, kooperativa hyresrätter och bostadsrätter i landsbygderna.

Möjligheten att kunna finansiera sin bostad bör snarast ses över enligt förslaget. Idag har vi en verklighet som innebär att det är väldigt svårt att få låna pengar för mer kostnadskrävande byggnationer. Att beviljas en likvärdig eller större summa för inköp av

lägenhet i staden 10 mil söderut stöter dock sällan på hinder.

Detta främjar urbaniseringen och är ett direkt hot mot gles- och landsbygdens överlevnad och utveckling.

Digital kommunikation och transportinfrastruktur

Regeringen anslår 300 miljoner kronor årligen till Post- och telestyrelsen för att myndigheten ska kunna fördela medel till länsstyrelserna för att fullborda bredbandsutbyggnaden. Inom ramen för anslaget har även Post- och telestyrelsen möjlighet att upphandla bredband till hushåll och företag som saknar uppkoppling.

I nuläget bygger vi ut bredband i kommunen i etapper. I Överkalix ligger vi långt framme i planering. Projekten är dock beroende av finansiering. Vi anser att handläggningen av detta bör gå fortare. Fördröjning av beslut sätter de enskilda medborgarna i kläm.

Det kommer dock behövas andra insatser än de vi mäktar med för att nå de mest periferat belägna hushållen. Digitalisering till alla är ett måste.

Vi anser i grunden att det är statens ansvar att tillhandahålla tillfredställande infrastruktur. Digital kommunikation är i allra högsta grad infrastruktur.

Det digitala utanförskapet måste elimineras.

En aktuell fråga för vår kommun är kopparnätet. Telia släcker ner stora delar av kommunens infrastruktur redan under maj månad 2017. Vi har fört dialog med bolaget men utan nöjaktigt resultat.

Staten bör säkerställa att glapp inom teknikförsörjningen inte uppstår. Tidig dialog och ett tids spann som möjliggör en fullgod överbyggnad är av största vikt.

Regeringen bedömer vilka konsekvenser en förändring av skatter och avgifter inom det transportpolitiska området får för möjligheten att nå de landsbygdspolitiska målen.

En stor utmaning är avstånden samt ogenomtänkta kostnadsökningar. Där ser vi det som en självklarhet att man enligt kommitténs förslag tar med landsbygdens förutsättningar i vågskålen vid t ex vägskatteförändringar, bränslebeskattning mm.

Trafikverket ges i uppdrag att ange specifika objekt eller andra åtgärder i landsbygderna, som ska prioriteras i transportplaneringen på regional nivå.

Här vill vi framhålla behovet av satsningar på vägnätet. Underhållet är eftersatt.

Felräkningspengar går till enskilda punktinsatser och helheten upplevs saknas.

E10 är ett exempel på ett nationellt viktigt transportstråk där man under många år gjort just ovanstående. Trafiksäkerheten måste prioriteras. Inte minst för den icke bilburna trafiken.

Idag är det en direkt säkerhetsrisk att färdas till fots eller med cykel längs statliga vägar inom byar samt mellan centralort och närliggande byar. Alternativa rutter finns inte att tillgå. Det måste till ordentlig finansiering av GC vägar för att komma ifrån detta. Att vara helt hänvisad

till bil trots att vi bor i glesbygd sänker i högsta grad attraktiviteten och motverkar både miljö och folkhälsomål.

Regeringen förtydligar att planeringen av enskilda vägar ska behandlas i länstransportplanerna.

Vårt vägnät består till stor del av enskilda vägar. Ett statligt arbete som syftar till att backa från allmänna vägar och istället överföra dem till kommun eller enskilda personer pågår just nu. Detta är en tydlig fortsättning på statlig abdikering från landsbygd. Vi anser att staten tvärtom bör behålla det vägnät man ansvarar för idag samt öka anslagen för underhåll av enskilda vägar.

Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur

Kreditinstitutens ansvar för att tillgodose sina kunders behov av betaltjänster och kontanthantering bör regleras i lagen om betaltjänster. Även företag och föreningar ska omfattas av rätten att öppna betalkonton med grundläggande funktioner, som uttag och insättning av kontanter.

Regeringen lägger fram förslag med syfte att anpassa det kommunala utjämningsystemet till ändrade förutsättningar samt gör en översyn av statsbidragen till kommunerna.

En större andel generella statsbidrag istället för riktade gör dessa medel tillgängliga även för oss i en mindre administration. En översyn av det statliga utjämningsystemet där man tittar på möjligheterna att införa en miniminivå/kommun är önskvärd. Detta då vi trots litet befolkningsunderlag skall tillhandahålla samt utveckla välfärdstjänsterna.

Statens kulturråd och Myndigheten för kultur-analys föreslås få uppdrag som syftar till att göra kulturen mer tillgänglig i landsbygderna.

Vi ser detta som ett viktig fråga att belysa då tillgängligheten till statligt finansierad kultur tenderar att bli en kostnadsfråga. Öppna upp möjligheten för att t ex ta del av/köpa in digitala utsändningar av enskilda föreställningar.

Statens närvaro

Regeringen ställer konkreta tidsatta krav på hur snabbt polisen ska vara på plats vid allvarliga brott.

Polisens fysiska närvaro i landsbygden är något som är viktigt för att skapa trygghet bland medborgarna. Ambulans och räddningstjänst har maxtider till man ska vara på plats vid ett prio 1 larm och det ska vara en självklarhet även inom polis väsendet. Vårt förslag är en insatstid på max 30 minuter inom Överkalix kommun. Det anser vi vara en fullt rimlig begäran.

Kommittén rekommenderar att 10 000 tjänster vid statliga myndigheter i Stockholms FA-region under en 5 till 7-årsperiod omlokaliseras till FA-regioner i behov av statliga arbetstillfällen.

När en ny myndighet inrättas ska en lokalisering utanför storstadskommunerna alltid vara förstahandsalternativet.

Att utlokalisera statliga tjänster till arbetsmarknadsmässigt utsatta FA-regioner är ett intressant förslag. Detta är ett tydligt tecken från staten att man har ambitioner på att hela landet ska leva. Detta har vi beskrivit mer utförligt i ovanstående text.

I kommittéförordningen stadgas att kommittéer i sina betänkanden ska ange konsekvenser för landsbygdernas utveckling av sina förslag.

Konsekvenserna för landsbygderna beskrivs i regeringens gemensamma beredning av propositioner och andra regeringsbeslut.

I ägaravisningarna till Almi och Saminvest ska bolagens samhällsuppdrag för kapitalförsörjning till näringslivet i hela landet förtydligas, i synnerhet för företag som är verksamma i glesbygderna.

Statliga myndigheters ansvar för landsbygdsutvecklingen regleras i en särskild förordning.

Ovanstående ser vi som självklarheter och är därför värda att nämna.

Landsbygden & glesbygden och dess invånare ska alltid beaktas vid alla former av planeringsarbete och beslutsprocesser.

Vi är helt övertygade om att ska Sverige på sikt kunna behålla sin position som välfärdsland så måste hela landet leva och bidra med det varje ort och regions styrkor. Man måste ta tillvara på alla resurser vi har tillgängliga och inte suga ur tillgångar från landets mest avlägsna platser och abdikera från det samhällsansvar staten innehar.

Var plats vet bäst vad man själv behöver. Vi behöver utrymme för Överkalix invånare att utveckla platsens starka sidor i trygg förvisning om att förutsättningarna för detta finns och att den statliga servicen är nära till hands.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Överkalix kommun 20170320

Mikael Larsson (V)

Kommunstyrelsens ordförande